РОЗ'ЯСНЕННЯ ЧЛЕНА ТЕХНІЧНОГО КОМІТЕТУ E52 FORENSIC PSYCHOPHYSIOLOGY ASTM INTERNATIONAL ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ПОЛІГРАФОЛОГАМИ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ASTM INTERNATIONAL[1]

Назаров О. А.

DOI: 10.53672/ej.6.2020.02[1] Check for updates

Анотація. Роз'яснення підготував член Технічного комітету E52 Forensic Psychophysiology ASTM International, судовий експерт-психолог (поліграфолог) О. А. Назаров у відповідь на численні запити українських поліграфологів, яким бракувало ясності щодо правових підстав застосування міжнародних стандартів ASTM в Україні. Відправною точкою слугує Меморандум про взаєморозуміння, підписаний 27 квітня 2017 року між ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр з питань стандартизації, сертифікації та якості» (ДСТУ) та ASTM International. Автор аналізує пункти B.4, C.1 і C.2 Меморандуму, Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII та роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо застосування стандартів, зокрема у зв'язку зі скасуванням міждержавних ГОСТ у 2015 році. Виокремлено два шляхи впровадження: посилання на стандарти ASTM у національних нормативних вимогах і прийняття їх як національних методом перекладу або неідентичного прийняття, що вимагає визнання авторських прав ASTM, переліку винятків і застережень на титульних сторінках. За статтею 23 Закону національні стандарти застосовують добровільно, якщо обов'язковість не встановлено нормативно-правовим актом, а підприємства й професійні спільноти вправі розробляти власні стандарти та кодекси усталеної практики. Окремо пояснено статуси voluntary, historical і withdrawn: «історичний» чи «вилучений» стандарт не втрачає придатності до використання, а нова версія не забороняє застосовувати попередні. Наведено перелік 15 стандартів Комітету E52 (від E1954 щодо проведення досліджень до E2439 щодо приладів, сенсорів і програмного забезпечення), відомості про ініційоване 1998 року створення комітету та хронологію 2017–2020 років: міжвідомчий семінар у КНДІСЕ, повідомлення Національного органу стандартизації про перші редакції 15 проєктів ДСТУ ASTM, круглі столи в Національній академії внутрішніх справ. Автор доходить висновку, що застосування стандартів ASTM є частиною ділової практики професійної спільноти і шляхом до міжнародного визнання результатів психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа. Матеріал адресовано поліграфологам, судовим експертам, керівникам поліграфологічних служб і юристам, які оцінюють відповідність досліджень визнаним стандартам.

Ключові слова: ASTM International, Технічний комітет E52 ASTM, судова психофізіологія, стандарти психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа, меморандум про взаєморозуміння, національна стандартизація, неідентичне прийняття стандарту, авторське право ASTM, Закон України «Про стандартизацію», поліграфолог.

Clarifications by a Member of ASTM International Technical Committee E52 on Forensic Psychophysiology on the Application of ASTM International Standards by Ukrainian Polygraph Examiners

Nazarov O. A.

Abstract. Ukrainian polygraph examiners often ask whether, and on what legal basis, they may rely on ASTM International standards in their practice. Prepared by O. A. Nazarov, a member of ASTM Technical Committee E52 Forensic Psychophysiology and a certified forensic psychologist (polygraph examiner), the paper answers this question by examining the Memorandum of Understanding concluded on 27 April 2017 between the Ukrainian Scientific-Research and Training Center of Issues of Standardization, Certification and Quality (DSTU) and ASTM International. The author analyses clauses B.4, C.1 and C.2 of the Memorandum together with the Law of Ukraine 'On Standardization' of 5 June 2014 No. 1315-VII and the explanations of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine on the application of standards, including the consequences of cancelling interstate GOST standards in 2015. Two routes of implementation are distinguished: referencing ASTM standards in national requirements, and adopting them as national standards by translation or as non-identical adoptions, subject to recognition of ASTM copyright and mandatory notices. Because national standards in Ukraine are voluntary unless a regulation makes them binding, professional communities may also adopt standards and codes of practice of their own. The paper explains the voluntary, historical and withdrawn status of ASTM documents and shows that a historical or withdrawn standard may still be applied. It lists the 15 standards of Committee E52, from E1954 on research conduct to E2439 on instrumentation, sensors and software, and records the events of 2017–2020 aimed at the national adoption of DSTU ASTM standards in forensic psychophysiology. The author concludes that adherence to ASTM standards is a realistic route to international recognition of polygraph results obtained by Ukrainian examiners.

Keywords: ASTM International, Committee E52, forensic psychophysiology, polygraph examination standards, memorandum of understanding, national standardization, non-identical adoption, voluntary standards, withdrawn standards, Ukraine.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 09.12.2020; у номері — 31.12.2020; DOI:* ***10.53672/ej.6.2020.02***[1].

Повний текст

Так, роботи щодо гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими, пріоритетність прямого впровадження яких визначена пунктом 8 частини 2 статтею 4 Закону України «Про стандартизацію», проводяться в Україні на постійній основі з 2001 року.

Впровадження в Україні міжнародних стандартів ASTM згідно Меморандуму про взаєморозуміння відбувається за наступними напрямами:

1. Підвищення значущісті Міжнародних стандартів ASTM, якщо це доцільно і включення посилання на Міжнародні стандарти ASTM, де це можна (пункт B.4. Меморандуму).

2. Прийняття Міжнародних стандартів ASTM у якості національних як методом перекладу, **так і методом неідентичного прийняття** (пункт C. Меморандуму).

Відповідно до пункту B.4. вказаного Меморандуму - Україна в особі ДСТУ (Національний орган стандартизації) погоджується на наступне: підвищувати значущість Міжнародних стандартів ASTM, якщо це доцільно, і включати посилання на Міжнародні стандарти ASTM, де можна, в тому числі в українські нормативні вимоги.

Особливості перекладу та прийняття Міжнародних стандартів ASTM у якості національних. Відповідно до пункту C. Меморандуму - ASTM International та ДСТУ (Національний орган стандартизації) згодні, що ДСТУ буде використовувати ASTM Міжнародні стандарти, де це можливо, в українських національних стандартах, з відповідним визнання даного авторського права ASTM International, і що **ДСТУ прийматиме ASTM міжнародні стандарти, де це можливо, в якості основи українських національних стандартів**, як визначено у пункті C. Меморандуму про взаєморозуміння.

Пункт C.1. Меморандуму. Переклад та прийняття:

ДСТУ слід перекласти стандарти ASTM, без зміни, а потім прийняти переклади як національний стандарт ДСТУ (Національний орган стандартизації) в межах своєї території таким чином:

а. ДСТУ (Національний орган стандартизації) надає ASTM International письмове повідомлення про стандарти ASTM, які він буде перекладати і приймати

б. ДСТУ визнає і погоджується з тим, що всі авторські права та інші права в стандартах ASTM (і будь-які майбутні зміни) є власністю ASTM International, відповідно до застосовного в США і міжнародного законодавства про авторське право

г. ДСТУ (Національний орган стандартизації) публікує свої переклади (похідні роботи) і наступні прийняття стандартів ASTM («ДСТУ Переклади») без змін, наскільки це можливо, відповідно до оригіналу і зобов'язується підтримувати цілісність стандартів ASTM.

е. ДСТУ погоджується розмістити на титульній і першій сторінках перекладу ДСТУ застереження ASTM «Цей переклад ДСТУ оснований на ASTM XXXXXXX, назва, авторське право ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, West Conshohocken, PA 19428, USA. Переклад і передрук відповідно з ліцензійною угодою з ASTM International"

Пункт С.2. Меморандуму. Неідентичні прийняття

а. Будь-які зміни, необхідні ДСТУ (Національний орган стандартизації) для національного прийняття конкретних стандартів ASTM (зміни, доповнення або поправки) повинні бути перераховані ДСТУ (Національний орган стандартизації), як ДСТУ <u>В инятки до перекладів</u> (відповідно до пункту С.1. Меморандуму) стандарту ASTM на окремій титульній або останній сторінці.

б. Компетенція ASTM. Наступне твердження повинно з'явитися на обкладинці і першій сторінці кожного опублікованого ДСТУ винятку стандарту ASTM: "Цей національний стандарт ДСТУ заснований на ASTM XXXX-XX, права власності, авторські права належать ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, West Conshohocken, PA 19428, USA відповідно до ліцензії з ASTM International ".

в. ДСТУ зобов'язується не представляти і не надавати ДСТУ Винятки будь-якому іншому органу і або організації з стандартизації - будь то національні, міжнародні або інші - для використання, розгляду або затвердження, без попередньої письмової згоди Президента ASTM International.

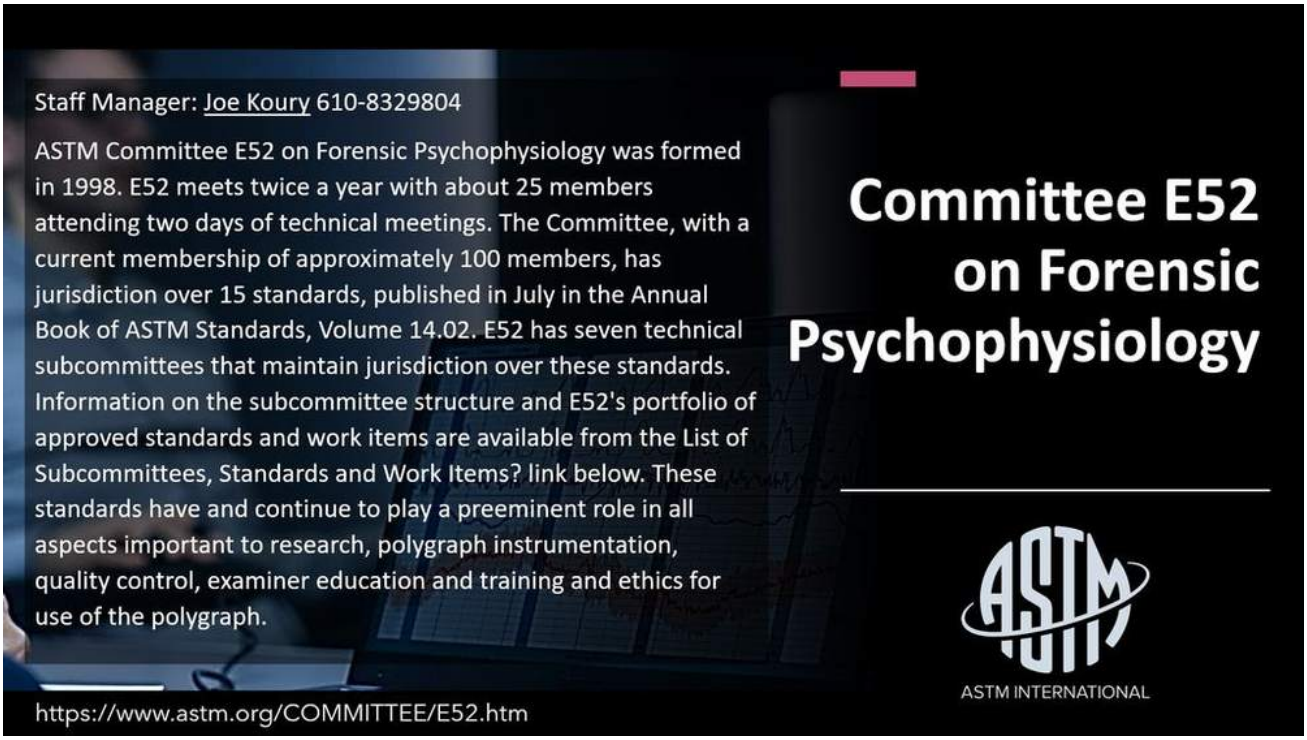

У 1998 році ASTM стало співпрацювати з фахівцями поліграфологами і було ініційовано створення **Комітету Е52 з експертної психофізіології (дослідження на поліграфі)**. В даний час комітет об'єднує близько 100 членів з числа практикуючих приватних поліграфологів, поліграфологів правоохоронних органів, представників урядів різних країн. **Станом на 2020 рік Комітет має 15 опублікованих стандартів в рамках 7 технічних підкомітетів.** Ці стандарти грали і продовжують грати першорядну роль в усіх аспектах, важливих для досліджень, використання поліграфа, контролю якості, навчання та підготовки поліграфологів, а також етики використання поліграфа. Інтернет-сайт комітету Е52 ASTM - http://www.astm.org/COMMITTEE/E52

Нижче пропонується для ознайомлення повний список стандартів, які існують в даний час в рамках професії поліграфолог.

ASTM Standards в галузі психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа:

1. ASTM E1954-05 (2017) Standard Practice for Conduct of Research in Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph). - https://www.astm.org/Standards/E1954.htm

2. ASTM E2000-05 **(Withdrawn 2014)** Standard Guide for Minimum Basic Education and Training of Individuals Involved in the Detection of Deception (PDD). - https://www.astm.org/Standards/E2000.htm

3. ASTM E2031-99 (2016) Standard Practice for Quality Control of Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph) Examinations. - https://www.astm.org/Standards/E2031.htm

4. ASTM E2035-12 (2017) Standard Terminology Relating to Forensic Psychophysiology. - https://www.astm.org/Standards/E2035.htm

5. ASTM E2062-11 (2017) Standard Guide for PDD Examination Standards of Practice. - https://www.astm.org/Standards/E2062.htm

6. ASTM E2063-12 (2017) Standard Practice for Calibration and Functionality Checks Used in Forensic Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph) Examinations. - https://www.astm.org/Standards/E2063.htm

7. ASTM E2064-00 (2014) Standard Guide for Minimum Continuing Education of Individuals Involved in Psychophysiological Detection of Deception (PDD). - https://www.astm.org/Standards/E2064.htm

8. ASTM E2065-11 **(Withdrawn 2020)** Standard Guide for Ethical Requirements for Psychophysiological Detection of Deception (PDD) Examiners. - https://www.astm.org/Standards/E2065.htm

9. ASTM E2080-14 Standard Guide for Clinical Psychophysiological Detection of Deception (PDD) Examinations for Sex Offenders. - https://www.astm.org/Standards/E2080.htm

10. ASTM E2162-07 **(Withdrawn 2016)** Standard Guide for Minimum Continuing Education of Individuals Involved in Psychophysiological Detection of Deception (PDD) Testing of Sex Offenders. - https://www.astm.org/Standards/E2162.htm

11. ASTM E2163-06 (2014) Standard Guide for Minimum Training Requirements for Examiners Conducting Psychophysiological Detection of Deception (PDD) Testing of Sex Offenders in Treatment, Probation or Other Similar Programs. - https://www.astm.org/Standards/E2163.htm

12. ASTM E2229-09 (2018) Standard Practices for Interpretation of Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph) Data. - https://www.astm.org/Standards/E2229.htm

13. ASTM E2324-04 (2017) Standard Guide for PDD Paired Testing. - https://www.astm.org/Standards/E2324.htm

14. ASTM E2386-04 (2017) Standard Guide for the Conduct of PDD Screening Examinations. - https://www.astm.org/Standards/E2386.htm

15. ASTM E2439-09 (2016) Standard Guide for Instrumentation, Sensors and Operating Software Used in Forensic Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph) Examinations. - https://www.astm.org/Standards/E2439.htm

Окремо звертаю увагу на застосування в стандартах таких понять як **voluntary (добровільний)**, **historical (історичний)**, **withdrawn (відкликаний, вилучений)**. **Нище вказаний лист ASTM висвітлює деякі аспекти стандартів ASTM та їх використання.** Стандарти ASTM використовуються приватними особами, компаніями та різними установами по всьому світу. Стандарти ASTM є **добровільними**, оскільки ASTM International не забороняє їх використання. Однак державні регулятори іноді надають добровільним стандартам силу закону, цитуючи їх у законах, нормативних актах та кодексах. **"Історичний" стандарт** - це старіша версія стандарту ASTM, яку замінила більш нова версія. **"Вилучений" стандарт** - це стандарт ASTM, який був скасований відповідальним за нього комітетом. Стандарт може бути вилучений із заміною або без неї. Той факт, що стандарт має статус **"історичний"** або **"вилучений"**, **не означає, що цей стандарт не може бути використаний**. Нова версія або перегляд стандарту не забороняє використовувати

попередні версії. Якщо у вас виникнуть додаткові запитання, будь ласка, не соромтеся звертатися до ASTM.

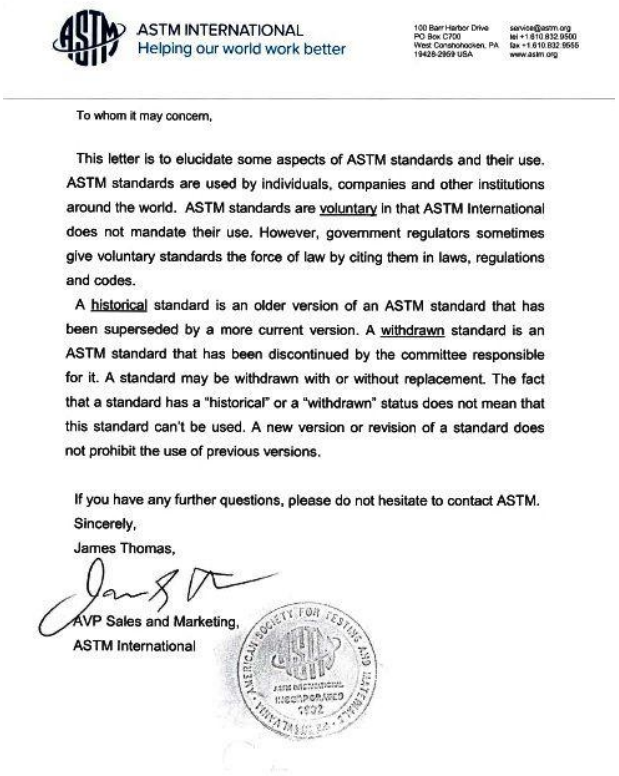

ASTM INTERNATIONAL
Helping our world work better

100 Barr Harbor Drive
PO Box C700
West Conshohocken, PA
19428-2959 USA

service@astm.org
tel +1 610 832 9500
fax +1 610 832 9555
www.astm.org

To whom it may concern,

This letter is to elucidate some aspects of ASTM standards and their use. ASTM standards are used by individuals, companies and other institutions around the world. ASTM standards are voluntary in that ASTM International does not mandate their use. However, government regulators sometimes give voluntary standards the force of law by citing them in laws, regulations and codes.

A historical standard is an older version of an ASTM standard that has been superseded by a more current version. A withdrawn standard is an ASTM standard that has been discontinued by the committee responsible for it. A standard may be withdrawn with or without replacement. The fact that a standard has a "historical" or a "withdrawn" status does not mean that this standard can't be used. A new version or revision of a standard does not prohibit the use of previous versions.

If you have any further questions, please do not hesitate to contact ASTM.

Sincerely,

James Thomas,

AVP Sales and Marketing,
ASTM International

Роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань застосування стандартів, у тому числі в зв'язку зі скасуванням у 2015 році міждержавних стандартів (ГОСТ):

Законом України від 05.06.2014 № 1315-VII "Про стандартизацію" (далі – Закон), який набув чинності 03.01.2015 року, в національне законодавство України як держави-члена Світової організації торгівлі (далі – СОТ) імплементовані положення Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, зокрема Кодексу доброчинної практики з розроблення, прийняття та застосування стандартів, та впроваджені міжнародні та європейські принципи стандартизації. **Законом України "Про стандратизацію" встановлено два рівні стандартизації залежно від рівня суб'єкта стандартизації, що приймає стандарти: національні стандарти, прийняті національними органом стандартизації та стандарти, прийняті підприємствами, організаціями.**

Статтею 23 Закону визначено, що національні стандарти застосовуються на добровільній основі, крім випадків, якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами, а частиною другою статті 16 Закону визначено, що стандарти, прийняті підприємствами, застосовуються на добровільної основі.

Пунктом 1 частини першої статті 16 Закону встановлено, що підприємства, установи та організації мають право у відповідних сферах діяльності та з урахуванням своїх господарських і професійних потреб організовувати та виконувати роботи із стандартизації, зокрема: розробляти, приймати, перевіряти, переглядати та скасовувати стандарти, кодекси усталеної практики, технічні умови і зміни до них, установлю-

вати процедури їх розроблення, прийняття, перевірки, перегляду, скасування та застосування.

Законодавство України передбачає низку механізмів для отримання необхідного стандарту, враховуючи те, що використав право, надане підприємству вищезазначеної нормою Закону суб'єкт господарювання має право отримати свій власний документ, розроблений за своїми власними правилами.

Також слід звернути увагу на визначення, яке дає Закон терміну "стандарт", а саме: **"стандарт" – нормативний документ, заснований на КОНСЕНСУСІ,** прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері.

У завершені цього блоку питань щодо застосування стандартів слід підкреслити переваги, які надають стандарти, враховуючи, що вони встановлюють вимоги, у разі дотримання яких, буде отримано визначений результат.

Стандартизація надає можливість нарощування виробничого потенціалу підприємств, створення прогресивних технологій і нових видів високоякісної продукції для того, щоб у міру розвитку вітчизняного ринку й інтеграції у світову економіку розширювати частку української продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Зокрема, застосування стандартів можна розглядати як частину ділової практики кожного суб'єкта господарювання, у тому числі професійної спільноти поліграфологів, які намагаються інтегруватися у міжнародний простір для визнання отриманого результату на поліграфі у будь якій країні світу, яка приєдналася до стандартів ASTM. Щороку прихильників міжнародних стандартів ASTM в Україні стає ще більше, оскільки це єдиний шлях світового визнання в роботі, в тому числі і українських поліграфологів.

Важливі події щодо впровадження міжнародних стандартів ASTM в роботі українських поліграфологів та пошуку консенсусу щодо потреби неідентичного прийняття міжнародних стандартів ASTM в Україні:

21 грудня 2017 року - проведено міжвідомчий науково-практичний **семінар «Використання комп`ютерного поліграфа при проведенні окремих видів судових психологічних досліджень»** на базі Київського науково-дослідного інституту судових експертиз за ініціативи та участі - Київського, Харківського, Одеського НДІСЕ, Всеукраїнської асоціації поліграфологів України, Колегії поліграфологів України, а також представники Головної військової прокуратури та Департаменту спеціальних розслідувань ГПУ, Служби безпеки України, Центру профілактики корупційних ризиків та виховання доброчесності Державної прикордонної служби України. - URL: http://kndise.gov.ua/news/news-view/c-eksperti-obgovorili-pitanna-vikoristanna-komputernogo-poligrafa-pri-provedenni-okremih-vidiv-sudovih-psihologicnih-doslidzen

27 грудня 2017 року - Національним органом стандартизації України **опубліковано Повідомлення про розроблення першої редакції 15 проектів національних стандартів ДСТУ ASTM** в галузі експертної психофізіології із застосуванням поліграфа за ініціа-

тиви - ГО "Колегія поліграфологів України". - URL: http://uas.org.ua/ua/news/povidomlennya-pro-rozroblennya-pershih-redaktsiy-proektiv-natsionalnih-standartiv-119/

15 лютого 2018 року - проведено **круглий стіл "Актуальні питання впровадження міжнародних стандартів використання поліграфа в Україні"** на базі Національної академії внутрішніх справ за ініціативи - ГО "Колегія поліграфологів України", Міністерство внутрішніх справ, Національна академія внутршніх справ, Національного органа стандартизації. - URL: https://www.naiau.kiev.ua/news/aktualni-pitannya-vprovadzhennya-mizhnarodnih-standartiv-vikoristannya-poligrafa-v-ukrayini.html

30 жовтня 2020 року - проведено міжвідомчий науково-практичний онлайн **круглий стіл "Формування єдиних підходів до оформлення висновків у поліграфологічній діяльності"** на базі Національної академії внутрішніх справ за ініціативи - ГО "Колегія поліграфологів України", Національної академії внутрішніх справ, Міністерства оборони України, Національної поліції України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Служби судової охорони і представників приватних організацій (поліграфологічної служби АТ КБ «Приватбанк», ТОВ «Східноєвропейський центр кадрової безпеки») й Об'єднання поліграфологів силових відомств України. - URL: https://www.naiau.kiev.ua/news/formuvannya-yedinih-pidhodiv-do-oformlennya-visnovkiv-u-poligrafologichnij-diyalnosti.html

Нормативні документи з питань міжнародної стандартизації в Україні:

1. Меморандум про взаєморозуміння між Українським науково-дослідним і навчальним центром з питань стандартизації, сертифікації та якості (ДСТУ) та ASTM International - http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/MemorandumOfUnderstandingUA.pdf

2. Memorandum of Understanding between the Ukrainian Scientific-Research and Training Center of Issues of Standardization, Certification and Quality (DSTU) and ASTM International - http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/MemorandumOfUnderstandingEN.pdf

3. Концепція впровадження стандартів Європейського Союзу за методом "обкладинки", яка затверджена наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16.11.2011 № 224. - URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va224731-11#Text

4. Порядок розроблення, прийняття, внесення змін, скасування, відновлення дії, оприлюднення, запровадження та застосування військових стандартів, який затверджений наказом Міністерства оборони України від 24 лютого 2020 року № 56. - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0241-20

Додатков пропонуємо для ознайомлення, 02 грудня 2020 року міжнародна організація ASTM International в галузі стандартизації у тому числі і забезпеченні стандартами поліграфологів у світі, направила головному редактору журналу Міжнародну відзнаку прихильності ASTM International

ASTM International выпустила очередной обновленный сборник международных стандартов в области судебной экспертизы, экспертной психофизиологии, который был направлен в том числе и в Украину

Міжнародні стандарти ASTM в галузі психофізіологічної детекції прихованої інформації: плюси та мінуси, які вони несуть фахівцям поліграфологам в Україні

В Україні у відповідності до міжнародного стандарту ASTM E2229 - 09(2018) Standard Practices for Interpretation of Psychophysiological Detection of Deception (Polygraph) Data існують два рецензованих наукових видання в галузі застосування поліграфа

Презентация Назарова О.А. "Особенности внедрения международных стандартов и возможности взаимодействия с Техническим комитетом E52 «Прикладная психофизиология» ASTM в имплементации требований использования полиграфа в Украине"

Представитель Украины включен в Технический комитет E52 по судебной психофизиологии Международной организации "ASTM International", который занимается стандартизацией профессиональной деятельности полиграфологов по всему миру

В Украине будут реализованы Международные стандарты ASTM International в области использования полиграфа благодаря заключенному государственному Меморандуму

Полный список международных стандартов ASTM в области детекции лжи (психофизиологических исследований с использованием полиграфа)

Международный стандарт ASTM E2065-11 этических требований к полиграфологу занимающимся проведением психофизиологических исследований с использованием полиграфа в судопроизводстве

Международные стандарты проведения психофизических исследований ASTM

References

1. Nazarov O. A. Roziasnennia chlena Tekhnichnoho komitetu E52 Forensic Psychophysiology ASTM International shchodo zastosuvannia ukrainskymy polihrafolohamy mizhnarodnykh standartiv ASTM International [Clarifications by a Member of ASTM International Technical Committee E52 on Forensic Psychophysiology on the Application of ASTM International Standards by Ukrainian Polygraph Examiners]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. Vol. 5, No. 6 (30). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2020.02. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3842-roz-yasnennya-shchodo-zastosuvannya-ukrajinskimi-poligrafologami-mizhnarodnikh-standartiv-astm-international (onovlena versiia vid 07.11.2026). [in Ukrainian].